2026/1835

24.7.2026

KOMISJONI SOOVITUS (EL) 2026/1835,

20. juuli 2026,

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2024/1787 (milles käsitletakse metaaniheite vähendamist energeetikasektoris) kehtestatud karistuste kohaldamise kohta seoses importijate kohustustega

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 292,

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2024/1787, ([1]) milles käsitletakse metaaniheite vähendamist energeetikasektoris, jõustus 4. augustil 2024. Määrus aitab kaasa metaaniheite seire piisavaks aluseks olevate kindlate ja usaldusväärsete andmete kogumisele, tagades läbipaistvuse, ning näeb vajaduse korral ette lisameetmete võtmise metaaniheite edasiseks kärpimiseks.

(2) Pikas perspektiivis peaks metaaniheite vähendamine üleilmses nafta- ja gaasisektoris määruse (EL) 2024/1787 rakendamise tulemusel toetama varustuskindlust. Rahvusvahelise Energiaagentuuri (IEA) hiljutised järeldused ([2]) näitavad, et lekete kõrvaldamine ning rutiinse atmosfääri laskmise ja tõrvikpõletamise vastu võitlemine võib vabastada kuni 200 miljardit kuupmeetrit gaasi. Kuid sama analüüs näitab, et lühikeses perspektiivis on saadaval ainult 15 miljardit kuupmeetrit ja enamik sellest riikides, kus puuduvad mõistlikud ekspordivõimalused liitu.

(3) Määruse (EL) 2024/1787 artikli 27 lõike 1 kohaselt peavad importijad esitama oma asukohaliikmesriigi pädevatele asutustele igal aastal metaaniheite andmed ning liitu eksportivatelt riikidelt ja äriühingutelt saadud teabe, sealhulgas üksikasjad selle kohta, kas ja kuidas nad mõõdavad oma metaaniheidet, annavad selle kohta aru ja vähendavad seda.

(4) Määruse (EL) 2024/1787 artikli 28 lõike 1 kohaselt peavad importijad tõendama ja esitama oma asukohaliikmesriigi pädevatele asutustele aruande selle kohta, et nende fossiilenergia tarnelepingud hõlmavad üksnes toornaftat, maagaasi või sütt, mille suhtes kohaldatakse tootja tasandil selliseid seire-, aruandlus- ja kontrollimeetmeid, mis on samaväärsed määruses (EL) 2024/1787 sätestatud meetmetega.

(5) Määruse (EL) 2024/1787 artikli 29 lõike 1 esimese lõigu kohaselt peavad importijad ja liidu tootjad teatama oma asukohaliikmesriigi pädevatele asutustele nende poolt liidu turule lastud toornafta, maagaasi ja söe tootmise metaanimahukuse.

(6) Määruse (EL) 2024/1787 artikli 28 lõikes 1 ja artikli 29 lõike 1 esimeses lõigus sätestatud kohustusi kohaldatakse lepingute suhtes, mis on sõlmitud või mida uuendatakse 4. augustil 2024 või pärast seda. Enne seda kuupäeva sõlmitud lepingute puhul on importijatel kohustus teha kõik mõistlikud jõupingutused, et nõuda oma lepingutes seire-, aruandlus- ja kontrollimeetmete samaväärsust tootja tasandil vastavalt määruse (EL) 2024/1787 artikli 28 lõikele 2, ning teatada nende poolt liidu turule lastud toornafta, maagaasi ja söe tootmise metaanimahukus vastavalt määruse (EL) 2024/1787 artikli 29 lõike 1 teisele lõigule.

(7) Määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 1 kohaselt peavad liikmesriigid kehtestama kõnealuse määruse rikkumise korral kohaldatavad karistusnormid ja võtma kõik vajalikud meetmed nende rakendamise tagamiseks. Praeguseks on vaid vähesed liikmesriigid teavitanud komisjoni oma karistussüsteemist.

([1]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuni 2024. aasta määrus (EL) 2024/1787, milles käsitletakse metaaniheite vähendamist energeetikasektoris ja millega muudetakse määrust (EL) 2019/942 (ELT L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj).

([2]) IEA Global Methane Tracker 2026, lk 4.

(8) Määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et pädevatel asutustel on õigus määrata kõnealuse määruse artikli 27 lõikes 1, artikli 28 lõigetes 1 ja 2 ning artikli 29 lõikes 1 sätestatud impordinõuete rikkumise eest vähemalt teatavaid halduskaristusi ja -meetmeid, tingimusel et sellised meetmed või karistused ei ohusta energiavarustuskindlust.

(9) Lisaks võimaldab määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 7 punkt i liikmesriikidel võtta arvesse juhtumi asjaoludest tulenevaid mis tahes muid raskendavaid või kergendavaid tegureid, sealhulgas kolmanda isiku tegevus.

(10) Alates 27. veebruarist 2026 on Hormuzi väinas, mis on üleilmse energiakaubanduse jaoks oluline meretee, esinenud teravaid geopoliitilisi ja majanduslikke häireid, mis on viinud väina sulgemiseni. Neid häireid peetakse üldiselt suurimateks, mis on mõjutanud üleilmseid energiatarneid alates 1970. aastate energiakriisist ning esinenud üleilmse naftaturu ajaloos.

(11) Lähis-Ida häired avaldavad tugevat ja püsivat negatiivset mõju üleilmsetele ja Euroopa energiaturgudele. Mõjutatud on ligikaudu 20 % üleilmsest veeldatud maagaasi (LNG) tarnest ([3]) ja 25 % üleilmsest meritsi toimuvast naftakaubandusest ([4]). Sellest tulenevalt ei saavutata LNG varu eeldatavat kasvu aastatel 2026–2027 ning LNG ülepakkumine lükkub vähemalt kahe aasta võrra edasi, tuues kaasa varustuskindluse riskid ja hinnasurve ([5]). Naftaekspordi üldine vähenemine on rohkem kui 13 mb/d, kusjuures sellega seotud tootmise piiramine ja piirkonna energiataristu kahjustamine on toonud hinnanguliselt kolme miljardi barreli suuruse kumulatiivse tarnekao, sealhulgas eeldatav kahjum, kui tootmismahud hakkavad pärast konflikti järk-järgult suurenema ([6]). Väljaspool Pärsia lahe piirkonda asuvad tarnijad on suutnud LNG ja naftatarnete puudujääki kompenseerida ainult piiratud ulatuses. Pärsia lahe piirkonna energiataristu kahjustamine, taristu taaskäivitamiseks kuluv aeg ja kitsaskohtade järkjärguline leevendamine tähendab tõenäoliselt seda, et üleilmsetel energiaturgudel jätkuvad pikaajalised tarneraskused ja valitseb ebakindlus. Selline olukord kestab eeldatavasti ka pärast Hormuzi väina täielikku ja stabiilset taasavamist.

(12) Pikaajalise tarnenappuse kartuses on gaasi- ja naftahinnad tõusnud kõrgeimale tasemele pärast kriisi, mille põhjustas Venemaa täiemahuline sissetung Ukrainasse 2022. aasta veebruaris. Brenti toornafta hind ületas 8. märtsil 2026 esimest korda nelja aasta jooksul 100 USA dollarit barreli kohta, tõustes tippajal 31. märtsil 2026. aastal 118 USA dollarini barreli kohta. 19. märtsil 2026 tõusid maagaasi hinnad 62 euroni MWh kohta. Kuigi 2026. aasta juuni naftahinnad on püsinud 80 USA dollari lähedal barreli kohta ja gaasihinnad olid 42 eurot/MWh, püsib hinnavolatiilsus endiselt.

(13) Liit sõltub oma vajaduste rahuldamisel üleilmsetest nafta- ja gaasiturgudest. Lähis-Ida kriisi tõttu on üleilmsed nafta- ja gaasiturud märkimisväärselt pingestunud. Selleks et vähendada liidu tarbijate ja ettevõtjate jaoks tarnenappust, mis põhjustab kõrgeid ja kõikuvaid energiahindu, peab liit tagama fossiilkütuste usaldusväärse ja jätkuva impordi muudest piirkondadest.

(14) Määrusega (EL) 2024/1787 ei ole kehtestatud piiranguid liitu imporditavale energiale. Kõnealuse määruse artikli 27 lõikes 1, artikli 28 lõigetes 1 ja 2 ning artikli 29 lõikes 1 sätestatud kohustuste täitmata jätmine võib siiski kaasa tuua karistuste kohaldamise. Liikmesriikide pädevatel asutustel on teatav kaalutlusõigus selle üle, kas ja mil määral kohaldada karistusi määruse (EL) 2024/1787 rikkumise eest, eelkõige tagamaks, et selliste karistuste või vastutusriskide kohaldamine kõnealuse määruse alusel ei ohusta energiavarustuskindlust.

([3]) Gas Market Report, Q2-2026 – Analysis - IEA, lk 6.
([4]) Strait of Hormuz - About - IEA.
([5]) Gas Market Report, Q2-2026- lk 8.
([6]) Rahvusvahelise Energiaagentuuri 14. aprillil 2026 avaldatud naftaturu aruande kohaselt peaks ülemaailmne naftatarne 2026. aastal vähenema 3,9 mbbl võrra päevas ehk kokku 1 423 miljoni barreli võrra.

(15) Praeguse tarnekriisi kontekstis on määruse (EL) 2024/1787 artikliga 33 liikmesriikidele ette nähtud paindlikkust karistuste kohaldamisel peetud õiguskindlusetust suurendavaks teguriks. Importijate arvates on asjaolu, et enamikus liikmesriikides puuduvad praegu karistussüsteemid, mistõttu ei saa hinnata määruse (EL) 2024/1787 impordinõuete võimaliku täitmata jätmise riski, oluline riskitegur, mis takistab liitu tarnimise lepingute allkirjastamist või uuendamist ning suurendab olemasolevate tarnelepingute lõpetamise ohtu.

(16) Õiguskindlusetuse tajumine seoses kogu liidus kohaldatavate karistussüsteemidega väheneks, kui kõik liikmesriigid kehtestaksid riiklikud karistussüsteemid. Selged eeskirjad kõigis liikmesriikides ja ühtne lähenemisviis kogu liidus kõrvaldaksid märkimisväärse ebakindluse seeläbi, et täpsustaksid eri riikide jurisdiktsioonides kohaldatavaid konkreetseid tingimusi ja karistusi.

(17) Määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 2 kohaselt peavad liikmesriigid tagama, et karistuste kohaldamine ei ohusta energiavarustuskindlust. Gaasisektorit käsitleva Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2017/1938 ([7]) eesmärk on ennetada võimalikke gaasitarnehäireid ja neile reageerida. Määruse (EL) 2017/1938 artikliga 11 on kehtestatud kriisitasemed, mille võivad käivitada sündmused või märgid võimalikest sündmustest, nagu gaasitarnehäire või erakordselt suur gaasinõudlus, mis võivad põhjustada gaasitarneolukorra märkimisväärset halvenemist või mille tagajärjel võib see märkimisväärselt halveneda. Kui kriisitase on välja kuulutatud, on liikmesriigid kohustatud tagama, et ei kehtestata mingeid meetmeid, mis piiravad mis tahes ajal põhjendamatult gaasivooge siseturul, ega meetmeid, mis tõenäoliselt võivad tõsiselt kahjustada mõne teise liikmesriigi varustamist gaasiga. Naftasektoris on nõukogu direktiivis 2009/119/EÜ ([8]) sätestatud eeskirjad, mille eesmärk on tagada nafta varustuskindluse kõrge tase solidaarsusel põhinevate usaldusväärsete mehhanismide kaudu, nõudes liikmesriikidelt toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarude säilitamist ning kehtestades tõsise puudujäägiga tegelemiseks vajalikud menetlused.

(18) Olemasolevad gaasi ja nafta varustuskindlust käsitlevad eeskirjad on küll varustuskindlusele avalduvate riskide hindamise põhielemendid, kuid selliste riskide hindamine võib siiski olla erinev, kui seda teeb iga liikmesriik eraldi. Kuigi liidu energiavarustuskindlus on praegu säilinud, on Lähis-Ida kriis põhjustanud kahju, mille mõju püsib ja võib tõenäoliselt ohustada energiavarustuskindlust kogu liidus, kui tarned suunatakse muudele turgudele, mistõttu on vaja koordineeritud lähenemisviisi karistuste kohaldamisele kõigis liikmesriikides. Seepärast on käesoleva soovituse eesmärk suurendada selgust ja õiguskindlust seoses määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 2 rakendamisega Lähis-Ida kriisi kontekstis.

(19) Selleks et mitte ohustada energiavarustuskindlust, nagu on sätestatud määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõikes 2, ning et vähendada liidu tarbijate ja ettevõtjate kokkupuudet võimaliku energiavarustuse nappusega, mis põhjustab kõrgeid hindu, ei tohiks liikmesriigid piiratud aja jooksul kohaldada määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 5 punktides m, n ja o sätestatud karistusi, välja arvatud juhul kui neid kohustusi rikutakse pettuse eesmärgil. See peaks aitama tagada, et importijad sõlmivad eelseisvaks perioodiks tarnelepingud, ilma et kaasneks karistuste, mittevastavuse tuvastamise või vastutusrisk, jätkates samas vajalike meetmete võtmist, et saavutada vastavus määruse (EL) 2024/1787 impordinõuetele.

([7]) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1938, mis käsitleb gaasivarustuskindluse tagamise meetmeid ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 994/2010 (ELT L 280, 28.10.2017, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1938/oj).

([8]) Nõukogu 14. septembri 2009. aasta direktiiv 2009/119/EÜ, millega kohustatakse liikmesriike säilitama toornafta ja/või naftatoodete miinimumvarusid (ELT L 265, 9.10.2009, lk 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/119/oj).

(20) Samas ei tohiks karistuste kohaldamata jätmiseks ette nähtud ajapikendus ületada seda, mis on vajalik tagamaks, et lepingud sõlmitakse piisavas mahus, et vältida praegusest kriisist tingitud tarnenappust. Praeguste prognooside kohaselt jätkub tarnenappus üleilmsetel gaasi- ja naftaturgudel tõenäoliselt nii kaua, kuni Lähis-Ida kahjustatud taristu on parandatud, mis võtab eeldatavasti aega kolm kuni viis aastat ([9]). Hiljutine teave nafta- ja gaasimahtude lepingute sõlmimise kohta ([10]) osutab lepingute sõlmimise vähenemisele uute 2029. ja 2030. aastaks allkirjastatud tarnemahtude puhul. Need näivad tavapärastel tingimustel toimiva turu forvardpakkumiskõvera põhjal olevat väiksemad, kui seda kolme aasta kohta eeldati. Näiteks uute allkirjastatud maagaasilepingute osakaal kõigist maagaasilepingutest väheneb ajavahemikul 2028–2029 rohkem kui 10 %, mis osutab võimalikele takistustele lepingute sõlmimisel. Üleilmsete nafta- ja gaasiturgude paindlikkus kiiresti reageerida mis tahes kriisiolukorrale aitab šokke leevendada. Selline paindlikkus tuleb säilitada. Kolmeaastane ajapikendus aitaks tagada tegevuse järjepidevuse, ilma et see süvendaks toornafta tarne nappust seoses Pärsia lahe piirkonna tarnete vähenemisega.

(21) Seepärast peab komisjon asjakohaseks, et liikmesriigid ei kohaldaks määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 5 punktides m, n ja o sätestatud karistusi rikkumiste eest seoses 2027., 2028. ja 2029. aasta kohustustega.

(22) Ajapikendus karistuste kohaldamata jätmiseks võib suurendada ohtu, et importijad ei täida määrusest (EL) 2024/1787 tulenevaid seire-, aruandlus- ja kontrollikohustusi. Arvestades praegusest kriisist tingitud üleilmset energiavarustuse nappust ja ägedat konkurentsi saadaolevate veoste pärast, ei ole selline ajapikendus, mis piirdub rangelt kriisi mõju leevendamiseks vajalikuga ja välistab rikkumised pettuse eesmärgil, ebaproportsionaalne võrreldes riskiga, mis tuleneb nende kohustuste ebapiisavast täitmise tagamisest.

(23) Käesolevas soovituses piirdutakse ettepanekuga anda ajapikendust teatavate karistuste või vastutust käsitlevate sätete kohaldamata jätmiseks, võttes arvesse kirjeldatud konkreetseid asjaolusid ja tingimusi. Määruse (EL) 2024/1787 artikli 27 lõikes 1, artikli 28 lõigetes 1 ja 2 ning artikli 29 lõikes 1 sätestatud kohustusi kohaldatakse jätkuvalt, isegi kui on soovitatav, et liikmesriigid ei kohaldaks kõnealuse määruse artikli 33 lõike 5 punktides m, n ja o sätestatud karistusi. Liikmesriigid peaksid sel perioodil aktiivselt jälgima ja suurendama nõuete täitmiseks tehtavaid jõupingutusi. Käesolev soovitus ei takista liikmesriike kohaldamast sama ajapikendust liidu tootjatega seotud karistuste suhtes, kui nad leiavad, et nende karistuste määramine võib samamoodi ohustada energiavarustuskindlust.

(24) Käesolev soovitus ei takista liikmesriike kehtestamast riiklikke karistussüsteeme kooskõlas määruse (EL) 2024/1787 artikliga 33. Tavapärastel turutingimustel ja kui puudub oht energiavarustuskindlusele, võivad liikmesriigid väljaspool käesoleva soovituse kohaldamisala kohaldada määruse (EL) 2024/1787 rikkumise eest tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid karistusi. Konkreetse rikkumise suhtes kohaldatavate karistuste määra, ranguse ja laadi kindlaksmääramisel tuleks arvesse võtta vähemalt artikli 33 lõikes 7 sätestatud tegureid. Liikmesriike julgustatakse esmajärjekorras kehtestama riiklikud karistussüsteemid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA SOOVITUSE:

Komisjon soovitab liikmesriikidel mitte kohaldada määruse (EL) 2024/1787 artikli 33 lõike 5 punktides m, n ja o sätestatud karistusi rikkumiste eest seoses importijate 2027., 2028. ja 2029. aasta kohustustega, välja arvatud juhul, kui neid kohustusi rikutakse pettuse eesmärgil. Liikmesriigid peaksid sel perioodil aktiivselt jälgima ja suurendama nõuete täitmiseks tehtavaid jõupingutusi.

([9]) Vt Qatar Energy 19. märtsi 2026. aasta avaldus.

([10]) Komisjoni talituste hinnang, mis põhineb andmepakkujatelt Cedigaz, Bloomberg New Energy Finance ja London Stock Exchange Group saadud teabel.

Komisjon teeb käesoleva soovituse kohaldamise üle järelevalvet ja vaatab selle läbi 1. jaanuariks 2028 määruse (EL) 2024/1787 artikli 36 kohase läbivaatamise raames.

Brüssel, 20. juuli 2026

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Dan JØRGENSEN